

2018/18. Växtnäring i kretslopp - En rapport som belyser olika perspektiv på hantering av slam och återföring av fosfor.

Projektgrupp: Ylva Gustafsson, Esther Svensson, Olof Sundström, Johanna Blidfors, Elin Östensson och Elina Toss Ekmyr

Beställare: Helena Elmquist, Odling i Balans, 070-622 77 09,
helena.elmquist@odlingibalans.com

Handledare vid SLU: Helena Nordström Källström, institutionen för stad och land,
helena.kallstrom@slu.se

SAMMANFATTNING

Debatten om huruvida avloppsslam ska användas som gödselmedel eller inte inom jordbruket har varit en fråga av ökande intresse på senare år. Även om tungmetallkoncentrationerna har minskat drastiskt i det svenska avloppsslammet sen 1970-talet, så sprids endast kring 30 % av allt avloppsslam som produceras i svenska städer på åkermark.

För att förhindra föroreningsämnen från att kontaminera avloppsslam har Svenskt Vatten arbetat uppströms och startade Revaq-certifieringssystemet för avloppsslam år 2002. Med hårdare krav för hur mycket tungmetaller avloppsslammet får innehålla, blir mindre och mindre avloppsslam tillgängligt att sprida som gödselmedel på åkermark.

De markförbättrande egenskaper avloppsslam har på åkermark är av signifikant värde med ökande kolhalter och biologisk aktivitet. Den största nackdelen med avloppsslam är det näst intill obefintliga gödselvärdet för fosfor och kväve.

Kretsloppsfrågan har banat väg för nya tekniker som förbränning av slam med efterföljande extrahering av fosfor från askan till rena fosforgödselmedel som MAP och DCP. Utveckling av andra mindre tekniker som till exempel urinseparerande toaletter är och intressant att ha i åtanke.

För att lyfta och diskutera kretsloppsfrågan kring växtnäringsämnen har Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) och Svenskt Vatten föreslagit ett branschråd där flera viktiga aktörer och myndigheter bör ingå för att samverka i frågan.

Ett svenskt scenario där en del av avloppsslammet sprids på åkermark i kombination med förbränning med efterföljande extrahering av växtnäringsämnen kan vara ett möjligt framtida scenario, men även där möjligheten för andra alternativa metoder att praktiseras finns. Vi argumenterar för att kretsloppsfrågan måste vara diversifierad och att inga metoder eller tekniker kan uteslutas. Detta är antagligen den bästa vägen att nå ett hållbart alternativ.